

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zkoušení odrůd pro registraci a Seznam doporučených odrůd

Ing. Olga Dvořáčková

Přednáška probíhá v rámci projektu Inovace studijních programů AF a ZF
MENDELU směřující k vytvoření mezioborové integrace
CZ.1.07/2.2.00/28.0302

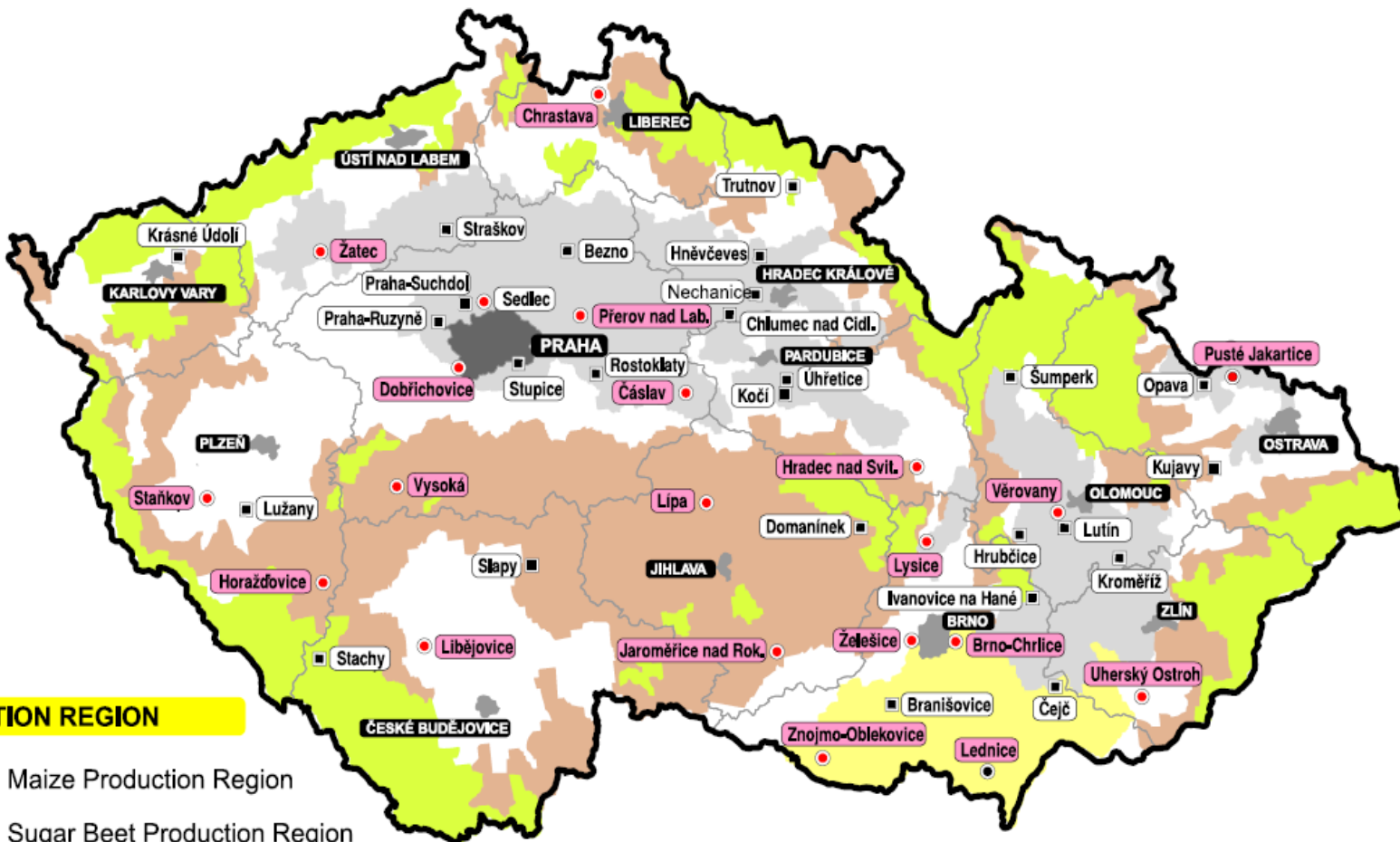
Tato prezentace je spolufinancovaná z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky

Zkoušení odrůd pro registraci a SDO

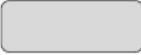

Ing. Olga Dvořáčková, NOÚ ÚKZÚZ

Zkušební lokality

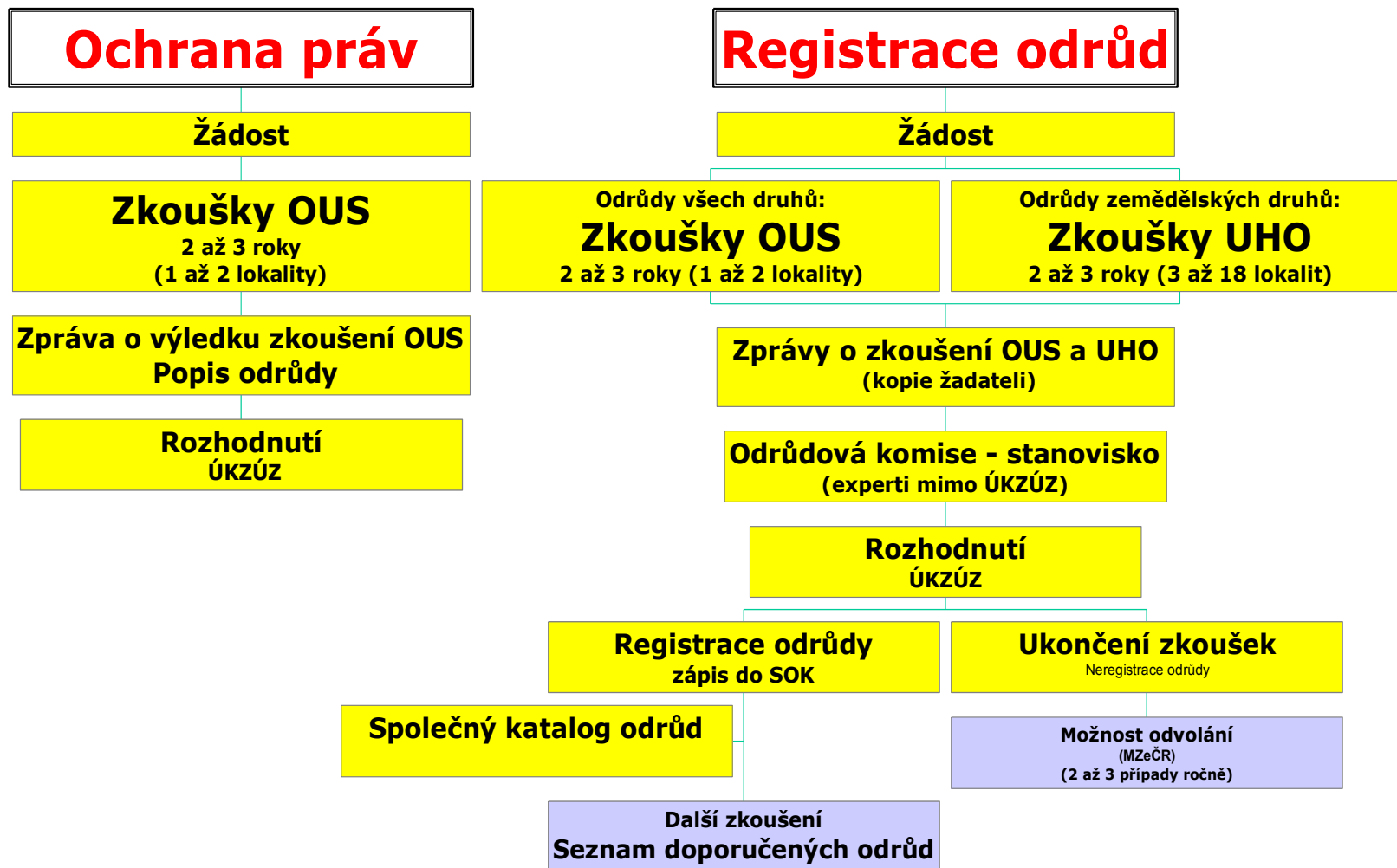

PRODUCTION REGION

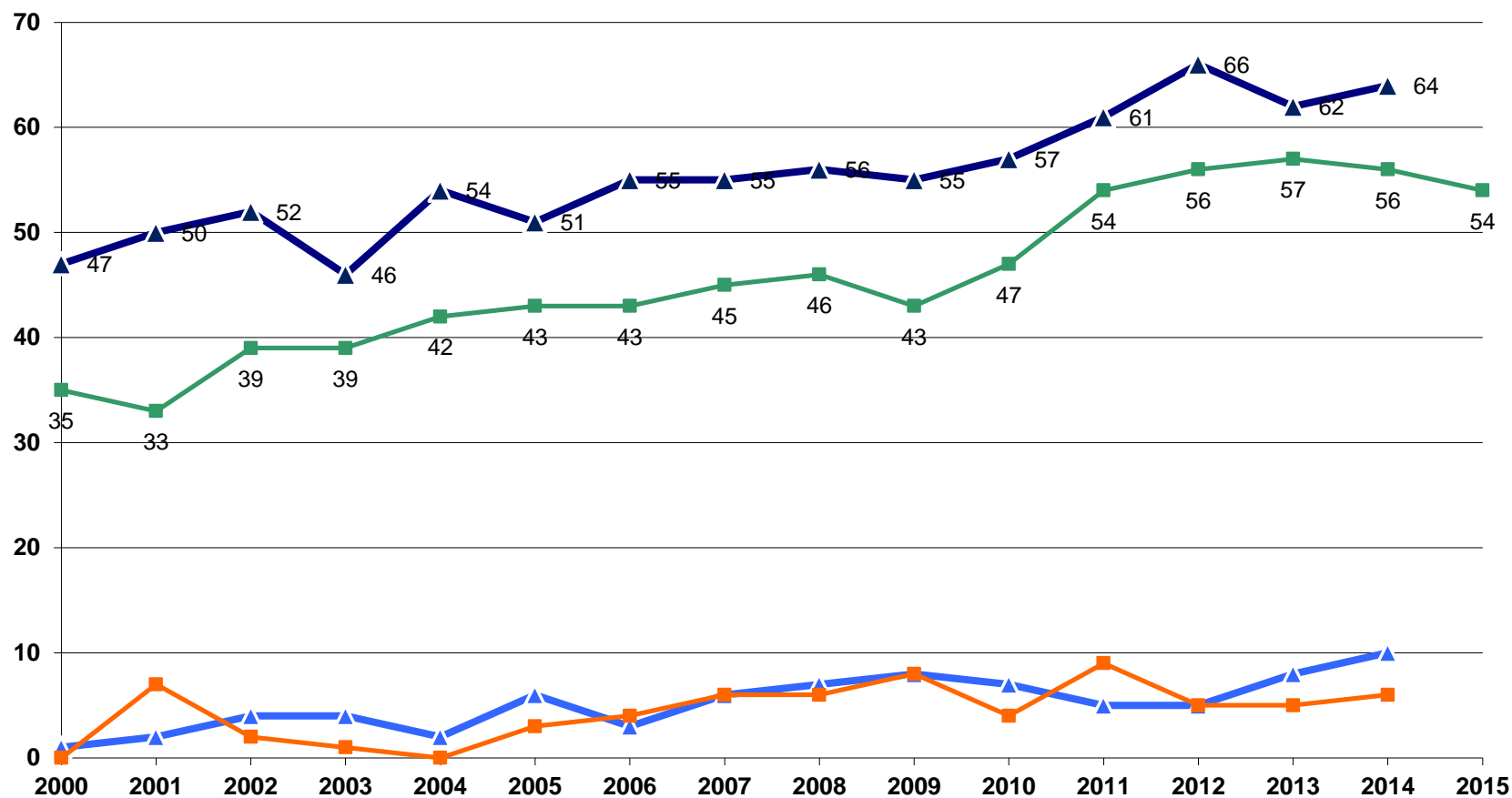
- Maize Production Region
- Sugar Beet Production Region
- Cereal Production Region
- Potato Production Region
- Forage Production Region

- ÚKZÚZ Testing Stations
- Contracted Testing Sites

Aktivity NOÚ

Počet odrůd ve zkouškách a registrovaných 2000 - 2014

▲ JCJ v řízení ■ JCO v řízení ▲ JCJ registrace ■ JCO registrace

System zkoušení

- 2 varianty zkoušení
- moření osiv (sněť, pruhovitost, hnědá skvrnitost)
- hnojení
- morforegulátory
- herbicidy, insekticidy
- fungicidy

System zkoušení

Varianta

- **neošetřená**

- **ošetřená**

- **1.** nástup padlí nebo list skvrnitostí,
nejpozději **f 37** (objevení posledního listu)

Delaro 0,75 l/ha

- **2. f 55 - 61** (nejpozději na začátku květu)

Prosaro 250 EC 0,75 l/ha

JCO - morforegulátor - Moddus 0,5 – 0,6 l/ha

(**f 31-33** tj. 1. – 3. kolénko)

Postup zkoušení odrůd

- **Pozorování během vegetace**
 - fenofáze
 - hodnocení chorob
- **Přehledky pokusů**
- **Výnos - SSRO**
- **Mikrosladování**
- **Mechanické rozbory zrna**
- **Speciální testy**

Vyznamné hospodářské vlastnosti odrůd ječmene jarního (2006 - 2009)

Kategorie doporučení			odrády doporučené															odr. předběž. doporučené							
			sladovnické								České pivo					neslad.			sladovnické					ČP	neslad.
Varianta pěstování		Průměr standardních odrůd (t/ha)	Aktiv	Sebastian	Kangoo	Marthe	Xanadu	Prestige	Diplom	Jersey	Bojos	Blaník	Aksamit	Radegast	Tolar	Tocada	Azit	Pribina	Vista*	Streif*	Signora*	Henley*	Henrike*	Advent*	Kontiki*
Výnos zrna (%) v oblasti:																									
Kukuřičná	N	5,64	99	90	95	95	92	90	92	90	96	92	93	92	90	95	94	93	95	97	93	90	96	92	96
	O	6,08	101	101	99	99	97	97	98	98	99	97	99	99	97	103	100	102	106	104	101	100	99	95	100
Řepařská	N	6,90	96	91	94	91	92	85	89	82	93	91	86	93	89	95	97	95	95	96	93	89	94	90	95
	O	7,57	102	101	101	100	99	97	95	93	99	97	96	96	96	103	102	101	106	103	103	99	98	99	100
Obilnářská	N	5,45	87	83	84	83	81	78	78	75	84	80	80	79	79	85	88	83	84	86	87	78	83	80	87
	O	6,60	102	101	103	101	100	96	95	95	99	97	99	93	94	104	103	101	108	106	102	99	101	97	102
Bramborářská	N	5,17	86	84	85	84	81	76	78	76	83	80	81	80	81	85	88	82	85	86	85	78	89	75	86
	O	6,30	100	103	102	101	100	92	93	96	100	97	100	93	92	105	100	102	107	101	102	99	106	96	104
Agronomická data:																									
Metání - rozdíl od odrůdy Tolar ve dnech			0	0	0	-1	-2	-2	1	0	1	1	1	1	67	-1	0	-3	-1	0	-1	-1	-2	1	0
Zralost - rozdíl od odrůdy Tolar ve dnech			-1	0	0	-1	-1	-1	1	0	0	1	0	1	110	-1	1	-2	1	0	-1	0	-1	0	0
Počet produktivních stébel na m ²			758	867	772	861	813	767	834	796	801	747	779	774	761	762	805	850	743	808	775	758	766	780	789
Délka rostlin (cm)			78	65	72	71	71	72	73	77	76	80	75	76	75	73	72	65	69	70	71	75	76	74	72
Odolnost proti poléhání (9-1)			5	5	5,5	4	5	5,5	6	4	5	5	5	6	5	6	6	6	5,5	6	5	5	5	6	5
Odolnost proti chorobám (9-1):																									
Padlí travní			9	5	7,5	9	9	9	7	9	9	9	9	9	5	5	5,5	5,5	8	9	9	9	8	9	9
Rez ječná			6	6,5	6	6	5	6	5	4	6	6	5	5,5	6	5	6	6	6	5,5	6	5	6	6	5,5
Hnědá skvrnitost			6	6	6	5	6,5	3,5	5	5,5	6	5	6	7	7	6	6,5	6	6,5	6	6	6	6	5	6,5
Rhynchosporiová skvrnitost			5	6	5,5	6	6	7	6	6	5,5	6	8	6	7	5,5	7	7	5,5	6	7	6	5	6	6
Kvalita zrna:																									
Hmotnost tisíce zrn (g)			48	44	47	45	46	48	44	44	46	48	44	47	45	49	49	47	49	47	49	47	50	47	46
Podíl předního zrna (%)			84	82	84	85	87	85	80	77	84	87	80	85	77	79	86	87	88	83	86	87	91	85	84
Sladovnická jakost (9-1)			4,2	7,8	5,5	7,4	7,7	5,6	6,1	4,9	5,3	4,4	3,8	4,6	3,7	-	-	-	5,1	5,2	7,8	7,6	4,3	5,3	-
Rok registrace			2008	2005	2008	2008	2006	2002	2002	2000	2005	2007	2007	2005	1997	2006	2008	2005	2009	2009	2009	2009	2009	2009	2009

Kritéria pro doporučení

- **Sladovnický ječmen:**

- sladovnická kvalita
- výnos předního zrna dle zkušebních oblastí

- **Nesladovnický ječmen:**

- výnos zrna dle oblastí

Pomocná kritéria:

- zdravotní stav
- odolnost proti poléhání
- dostupnost osiva

Odrůdová skladba ječmene jarního

•Dle využití:

- Odrůdy - sladovnické - České pivo
- ostatní odrůdy
- nesladovnické

•Dle systému doporučování:

- Odrůdy - doporučené
- předběžně doporučené
- ostatní

České pivo

- **Chráněné zeměpisné označení**
- **Přesně vymezené území, na kterém se vyrábí**
- **Suroviny - odrůdy ječmene doporučené**

VÚPS pro výrobu ČP

Chmel

Voda - z místních zdrojů

Kvasinky pro tzv. spodní kvašení

Všechny suroviny musí být
vypěstovány na vymezeném území -
původ se dokládá dodacími listy

Charakteristické znaky ČP

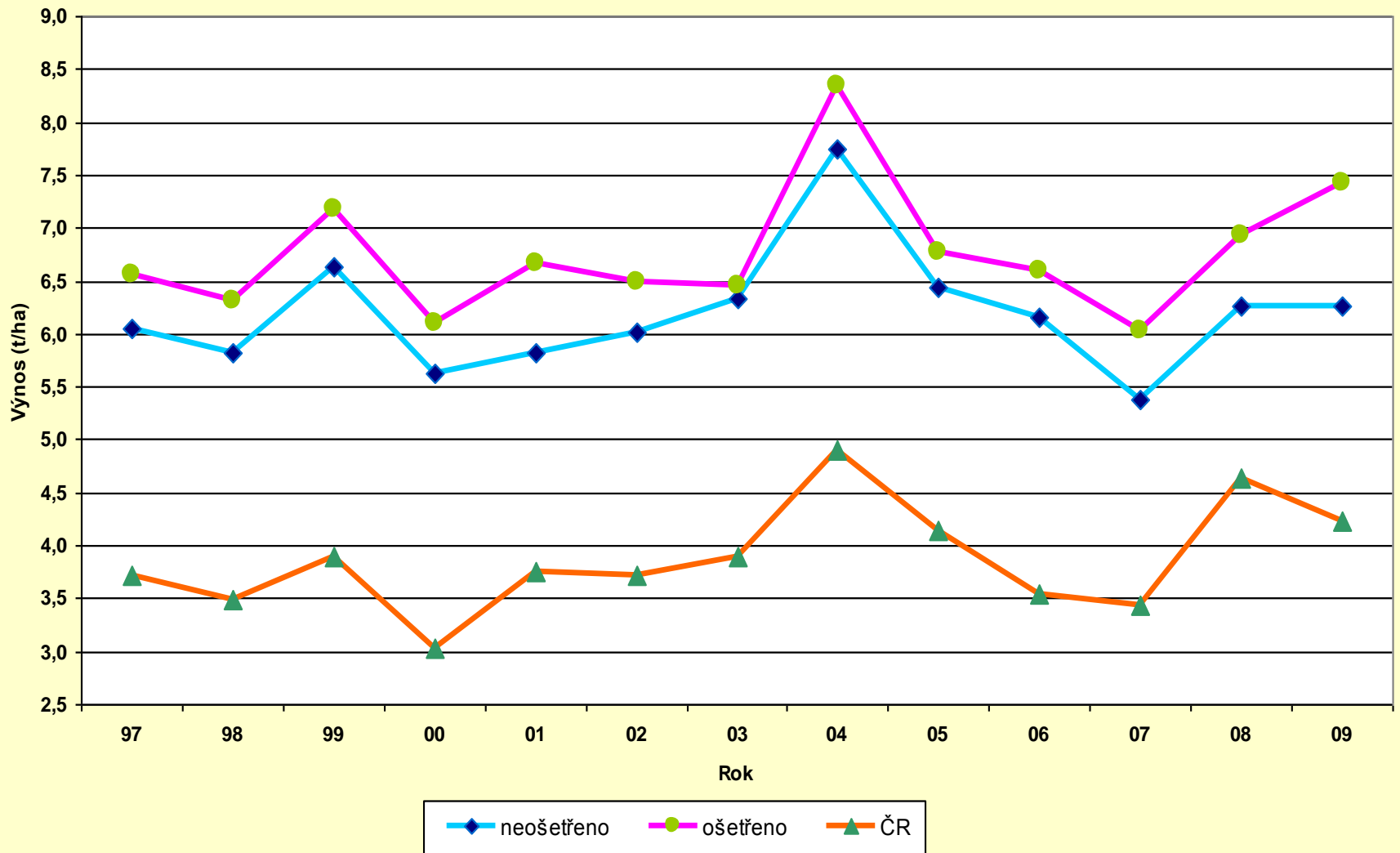
- Nižší míra prokvašení, vyšší podíl nezakvašeného extraktu
- Nižší obsah alkoholu
- Výraznější barva
- Hořkost piva střední až vyšší, déle odeznívá, podporuje trávení
- Vyšší koncentrace polyfenolů
- Vyšší hodnota pH

Hodnota ječmene a sladu v 0,5 l 12° piva v ČR

- na 0,5 l 12° piva je třeba 85 g sladu
- v 0,5 l 12° piva je 2400 zrníček ječmene
- to odpovídá 90 – 100 klasům ječmene
- při hustotě 900 klasů/m²
- 10 sklenic 0,5 l 12° piva/m² orné půdy

Zdroj: ČSPaS, Zpráva o stavu českého pivovarství a sladařství za rok 2013

Průměrné výnosy v ČR a v pokusech s ječmenem jarním

Ochrana práv k odrůdám

- zajišťuje držiteli výlučné právo k využívání odrůdy
- V EU 2 úrovně - národní odrůdová práva (na úrovni 1 nebo více členských států)
 - rozhoduje ÚKZÚZ podle zákona č.408/2000 Sb.
 - odrůdová práva Společenství (na území všech členských států)
 - rozhoduje Odrůdový úřad Společenství (CPVO) podle nařízení Rady ES 2100/94
- lze právně chránit odrůdy všech rodů a druhů rostlin
- odrůda musí být
 - odlišná, uniformní, stálá
 - nová
 - mít název vyhovující požadavkům zákona

DUS

- **Odlišnost**

odrůda se zřetelně odlišuje aspoň v 1 znaku od každé odrůdy obecně známé v den zahájení řízení

- **Uniformita**

odrůda je dostatečně jednotná v projevu znaků, které se při zkoušení posuzují

- **Stálost**

projev posuzovaných znaků se nemění

Ochrana práv k odrůdám

- doba trvání ochranných práv - 25 let
dřeviny, chmel, réva, brambory - 30 let
- práva lze převést na jinou osobu
- žádost může podat více žadatelů společně
- ÚKZÚZ vydá šlechtitelské osvědčení
- odrůda se zapíše do Seznamu chráněných odrůd
- po dobu trvání šlechtitelských práv musí držitel práv zajistit udržování chráněné odrůdy